

Súd: Okresný súd Zvolen
Spisová značka: 15Ps/6/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723203839
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Krnáčová
ECLI: ECLI:SK:OSZV:2024:6723203839.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

15Ps/6/2023

– 2 –

Okresný súd Zvolen, v konaní pred sudkyňou JUDr. Janou Krnáčovou, v právnej veci navrhovateľky A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX D. E., o návrhu na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony u matky navrhovateľky A. F., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX D. E., v konaní zastúpenej procesným opatrovníkom F. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, XXX XX D. E., takto

r o z h o d o l :

15Ps/6/2023

– 2 –

I/ H. A. F., nar. XX.XX.XXXX o b m e d z u j e v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu:

- nakladania s hnutelným a nehnuteľným majetkom a tento majetok akýmkoľvek spôsobom zaťažovať,
- uzatvárania spotrebiteľských zmlúv, zmluvy o pôžičke, úverových zmlúv, uzatvárania akýchkoľvek jednostranných právnych úkonov, ktoré by ju zaväzovali k plneniu materiálnych a finančných povinností,
- podpisovania zmeniek a šekov,
- obstarávania záležitostí v styku so štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy, orgánmi územnej samosprávy a inými organizáciami, bankami a inými úradnými inštitúciami,
- preberania dôchodku a iných peňažných dávok zo sociálneho poistenia a štátnych sociálnych dávok, prípadne aj iných dávok, či finančnej hotovosti a hospodárenia s akoukoľvek hotovosťou nad rámec priznaného vreckového 50,-- Eur na mesiac, ako aj disponovať s účtom v banke,
- preberania doporučených listových zásielok,
- rozhodovania o svojej zdravotnej alebo sociálnej starostlivosti, liečbe, liečebných zákrokov, vyjadrovania súhlasu s ich vykonaním vrátane odmietnutia poskytnutia zdravotnej starostlivosti, rozhodovania o potrebe zdravotnej starostlivosti a o spôsobe, čase, mieste liečby, hospitalizácii, rozhodovania o vstupe, umiestnenia a výstupe zo zdravotného zariadenia, ako aj sociálneho zariadenia, vykonávanie právnych úkonov súvisiacich so zdravotným poistením a sociálnym zabezpečením,
- realizovať svoje právo voliť a byť volený.

II/ H. A. F., nar. XX.XX.XXXX u s t a n o v u j e za opatrovníka dcéru A. B. C., nar. XX.XX.XXXX na ochranu jej práv a záujmov.

III/ Opatrovníčka je oprávnená a povinná zastupovať a spravovať majetok A. F., nar. XX.XX.XXXX v rozsahu jej obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony s tým, že rozhodnutia o veciach, ktoré nie sú bežnou záležitosťou podliehajú schváleniu súdu. Súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

IV/ Opatrovníčka je povinná vždy k 31.12. kalendárneho roka predkladať správu o výkone funkcie opatrovníka.

V/ Trovy konania z n á š a štát.

VI/ Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

15Ps/6/2023

– 3 –

1. Dňom 12.09.2023 podala navrhovateľka – dcéra osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony u matky, ktorá v čase podania návrhu bola hospitalizovaná v Psychiatrickej nemocnici v Kremnici. V návrhu navrhovateľka uviedla, že s matkou žije v spoločnej domácnosti od roku 2016 kedy sa jej začal zhoršovať zdravotný stav a vyžadovala si osobnú starostlivosť. V spoločnej domácnosti s matkou žije spolu s partnerom, ktorý zastupoval jej matku v konaní ako procesný opatrovník. U matky sa v posledných rokoch začali prejavovať problémy s bežným fungovaním v priebehu dňa, strácala záujem o chod domácnosti, odmietala uhrádzať výdavky, stratila záujem o návštevy kostola, menili sa u nej nálady, striedala sa depresia s hnevom, apatickosťou, celý deň trávila pozeraním televízora, odmietala navštíviť psychiatra. Prvýkrát bola hospitalizovaná v Nemocnici v Kremnici po privolaní rýchlej zdravotnej pomoci práve pre zhoršujúci sa zdravotný stav kedy jej bola diagnostikovaná alzheimerova demencia. V dôsledku tejto závažnej diagnózy nie je schopná sama si zabezpečovať svoje potreby nevyhnutné pre každodenný život, hospodáriť s majetkom, nie je spôsobilá samostatne vystupovať voči tretím osobám, ani vstupovať do akýchkoľvek zmluvných záväzkov. Nedokáže ovplyvniť následky svojho konania.

1.1. Navrhovateľka k návrhu pripojila správu od A. B. A. z internej ambulancie z júla 2023 ohľadom momentálnej zdravotnej dispozície, osoby o ktorej spôsobilosti sa konalo.

1.2. V rámci výsluchu navrhovateľka uviedla, že sa presťahovala k maminke, nakoľko táto veľmi psychicky upadala. Jej zdravotný stav si vyžadoval opateru a starostlivosť. Matka začala chradnúť s tým, že tieto signály si najskôr vôbec neuvedomovali spolu s partnerom a nevšimli si, že sa niečo deje. Neskôr matka začala trpieť závratmi, obviňovať ich, že jej miznú veci. S týmito podozreniami sa zverila jej ošetrojúcej neurologičke, ktorá odporučila vyhľadať psychiatra. Keďže túto informáciu zachytila aj jej matka odmietla chodiť k neurologičke a tiež na psychiatriu. Začala sa správať veľmi neštandardne, zdravotný stav sa jej zhoršoval, rozdávala veci, vykrikovala, nadávala, upodozrievala ju, že ju chce otráviť. V dôsledku takéhoto správania a výraznému zhoršeniu zdravotného stavu kontaktovali rýchlu zdravotnú pomoc a táto následne matku previezla na psychiatrickú kliniku v Kremnici. Po prepustení z psychiatrie navštívili psychiatrickú ambulanciu MUDr. Štrbianovej. Následne opätovne došlo k zhoršeniu zdravotného stavu, vrátili sa u matky bludy. Opätovne začala tak dcéru, ako jej partnera obviňovať, že ju nakazili svrabom, že jej chce zle. Maminka odmietala pomoc, spolupracovať, odmietala si sadnúť za stôl, jesť, vyžaduje si pri samoobslužných činnostiach výraznú pomoc.

2. V konaní bol vypočutý aj procesný opatrovník osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, ktorý potvrdil vyjadrenia navrhovateľky s tým, že žijú v spoločnej domácnosti aj s jej maminkou a je jej nápomocný v starostlivosti o matku. Uviedol, že sama by to zvládala veľmi ťažko. Pomáha jej so starostlivosťou nielen

o matku, ale aj o domácnosť, práce okolo domu. S navrhovateľkou sú spolu 30 rokov. Potvrdil, že je sťahovačná, agresívna, obviňuje ich z rôznych vecí. Rovnako potvrdil aj fakt, že stará pani nie je schopná samostatne fungovať, nedokáže si navariť, postarať sa o domácnosť, problém je robia jednoduché samoobslužné činnosti. Vyžaduje si neustálu starostlivosť a opateru.

3. Súd navštívil osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná A. F. v Psychiatrickej nemocnici Prof. Matulaya v Kremnici, kde bola v tom čase hospitalizovaná. Pri vzhliadnutí osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná bola agresívna, búchala palicou, verbálne napádala súd a rovnako aj palicou, ktorú používala pri sťaženej chôdzi. Počas vzhliadnutia bola hlučná a opakovala, že má dobrý rozum nie je sprostá. Zo všetkého vinila dcéru. Nebola zorientovaná v čase a v priestore. Po vzhliadnutí, ktoré bolo veľmi hlučné a prechádzalo do agresívneho správania sa osoby, o ktorej spôsobilosti sa konalo, súd upustil od výsluchu vzhľadom na sťaženu komunikáciu s osobou, o ktorej spôsobilosti sa koná.

4. Vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria. A. H. I. podal dňa 13.02.2024 znalecký posudok č. 14/2024, v ktorom uviedol, že A. F. – osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná – trpí závažnou duševnou poruchou a to demenciou alzheimerového typu – zmiešaná forma stredne ťažkého stupňa. Táto duševná porucha má trvalý charakter a nie je vyliečiteľná. Liečbou je málo ovplyvniteľná a preto nie je možné očakávať zlepšenie jej zdravotného stavu. Ďalej uviedol, že vyšetrovania nie je schopná racionálne posúdiť a rozpoznať následky svojho konania, nedokáže vôľou ovládať svoje konanie. Vôľové motivačné a rozpoznávacie zložky jej konania sú u nej hrubo narušené. Nie je schopná samostatne vybavovať svoje záležitosti v žiadnej miere a nie je schopná robiť právne úkony ani v obmedzenom rozsahu, preto odporučil súdu obmedziť ju v spôsobilosti k právnym úkonom. Pri nakladaní s majetkom uviedol, že je schopná nakladať samostatne s finančnou hotovosťou vo výške neprevyšujúcej 50,-- Eur mesačne. K otázke týkajúcej sa schopnosti samostatne posúdiť dôsledky zdravotného stavu a rozhodnúť sa o potrebe liečby znalec uviedol, že vyšetrovaná na svoj psychický stav nemá náhľad, necíti sa byť duševne chorou, je tzv. nosoagnostická. Nie je schopná samostatne dodržiavať liečebný režim. Prípadné nedodržiavanie liečebného režimu by negatívne ovplyvňovalo jej zdravotný stav v zmysle rýchlejšej progresie ochorenia a možného výskytu nekognitívnych symptómov demencie (psychotické a afektívne poruchy, poruchy spánku, poruchy správania a podobne). Rovnako sa znalec vyjadril aj k pasívnemu a aktívnemu volebnému právu osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná s tým, že v dôsledku duševnej poruchy vyšetrovaná nie je schopná využívať svoje objektívne aj pasívne volebné právo a posúdiť dôsledky tohto oprávnenia.

4.1. Znalec zotrval na záveroch znaleckého posudku aj na pojednávaní dňa 26.03.2024, kde zdôraznil, že táto duševná porucha má trvalý charakter a nie je vyliečiteľná. A. F. – vyšetrovaná je paranoidná hlavne voči dcére, je nekritická a nevedomuje si realitu. Nie je predpoklad zlepšenia zdravotného stavu.

5. Podľa ustanovenia § 10 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „OZ“), ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov, alebo omamných prostriedkov, či jedov, je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

6. Podľa ustanovenia § 27 ods. 2 OZ, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

7. Podľa ustanovenia § 243 ods. 1 a 2 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná.

8. Podľa ustanovenia § 244 CMP súd v konaní ustanoví a vyslúchne znalca.

9. Podľa ustanovenia § 248 ods. 1 a 2 CMP konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277. Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

10. Podľa ustanovenia § 275 CMP súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

11. Podľa ustanovenia § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Podľa ustanovenia § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

13. Podaným návrhom žiadala navrhovateľka obmedziť matku – osobu, o ktorej spôsobilosti sa konalo v spôsobilosti na právne úkony z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, ktorý vážnym spôsobom zasahuje do fungovania a starostlivosti o samotnú matku. Z dôvodu opakovaných hospitalizácií osoby, o ktorej spôsobilosti sa konalo podala uvedený návrh aj na základe odporučení ošetrojúcich lekárov. Súd vo veci okrem vzhľadnutia kedy konštatoval nepriaznivý zdravotný stav, agresivitu a nekritičnosť osoby, o ktorej spôsobilosti sa konalo, nariadil vo veci znalecké dokazovanie, ktorým boli potvrdené domnienky navrhovateľky, ako aj samotné lekárske správy doložené navrhovateľkou v konaní. Zo záveru znaleckého posudku jednoznačne vyplynulo, že vyšetovaná osoba – matka navrhovateľky trpí závažným duševným ochorením a to demenciou Alzheimerovho typu zmiešanou formou, stredne ťažkého stupňa, kde táto choroba má trvalý charakter a nie je vyliečiteľná. Navyše znalec konštatoval, že vyšetovaná osoba je nekritická, agresívna predovšetkým vo vzťahu k dcére, ktorá jej zabezpečuje celodennú opateru a starostlivosť spolu so svojim partnerom. Doporučil osobu, o ktorej spôsobilosti sa konalo obmedziť v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu uvedenom vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. V podstate znalecký posudok potvrdil to čo uvádzala navrhovateľka, ako aj procesný opatrovník a to čo bolo konštatované aj pri vzhľadnutí zo strany súdu. Nakoľko vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že návrh je dôvodný a zdravotný stav u osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná si vyžaduje obmedzenie v spôsobilosti na právne úkony pre ochranu jej vlastných práv a záujem, súd návrhu vyhovel.

14. Okrem rozsahu obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony u A. F. zároveň ustanovil za opatrovníka dcéru, ktorá zabezpečuje jej starostlivosť a opateru, pričom vymedzil rozsah práv a povinností opatrovníčky a tiež povinnosť opatrovníčky vždy k 31.12. kalendárneho roka predkladať správu o výkone funkcie opatrovníka.

15. V konaní vznikli trovy štátu nariadeným znaleckým dokazovaním a vyúčtovaním tak ohliadky, ako aj trov v súvislosti s vykonaním znaleckého posudku a výsluchom znalca. Vzhľadom na dôvodnosť podaného návrhu súd rozhodol o náhrade trov štátu, ktoré znáša štát s poukazom na ustanovenie § 52 a 57 CMP. Účastníkom v konaní žiadne trovy nevznikli, navyše sa jedná o návrhové konanie, kde takýto návrh podaný nebol, preto súd vychádzal práve z ustanovenia § 52 CMP.

Poučenie:

15Ps/6/2023

– 2 –

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Žiline, písomne v 2 vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP). Pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 1, 2 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. Ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ak sú odvolacie dôvody nezrozumiteľné, súd vyzve odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov (§ 62 ods. 1, 2, 3 CMP).

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).

Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná (§ 64 CMP).

Odvolačný súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 65 CMP).

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti – Exekučný poriadok a o zmene a doplnení ďalších zákonov, v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 376 CMP).